Turkish Studies *Educational Sciences*

Volume 14 Issue 5, 2019, p. 2433-2448

DOI: 10.29228/TurkishStudies.36834

ISSN: 2667-5609

Skopje/MACEDONIA-Ankara/TURKEY

INTERNATIONAL
BALKAN
UNIVERSITY

EXCELLENCE FOR THE FUTURE
IBU.EDU.MK

Research Article / Araştırma Makalesi

Article Info / Makale Bilgisi

✍ *Received/Geliş:* 01.09.2019

✓ *Accepted/Kabul:* 15.10.2019

✍ *Report Dates/Rapor Tarihleri:* Referee 1 (23.09.2019)-Referee 2 (27.09.2019)- Referee 3 (14.10.2019)

This article was checked by intihal.net.

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL BİLGİLER DERSİ MOTİVASYON DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

*Turan KAÇAR**

ÖZ

Bu çalışmanın amacı ortaokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersindeki motivasyon düzeylerini belirlemektir. Bu çalışma nicel bir araştırma olarak yürütülmüştür. Bu çalışma tarama modelinde bir araştırmadır. Bu çalışmada, veri toplamada anket tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Diyarbakır ilindeki dört farklı ilçedeki (Bağlar, Kayapınar, Sur ve Yenışehir,) çeşitli ortaokullarda öğrenim gören 5., 6. ve 7. sınıf öğrencilerinden toplam 300 öğrenci (153 kadın ve 147 erkek) oluşturmuştur. Katılımcılar, veri toplama aracı olarak Tahiroğlu ve Aktepe (2015)'nin geliştirdiği sosyal bilgiler dersi motivasyon ölçeği formunu doldurmuşlardır. Bu ölçek formundan toplanan veriler, SPSS 22 paket programıyla analiz edilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde ise yüzde ve frekans tekniği kullanılmıştır. Bu çalışmadan elde edilen bulgulara göre; katılımcıların %96'sı sosyal bilgiler dersine aile ve öğretmenlerinin zorlamasıyla değil kendi istekleriyle çalıştıklarını, katılımcıların %95'i sosyal bilgiler dersinin sıkıcı olmadığını ve katılımcıların %95'i ise sosyal bilgiler dersinde boşa zaman harcamadıklarını belirtmiştir. Katılımcıların %39,7'si aile ve öğretmenlerinin kendilerini takdir etmeleri (aferin demeleri) için sosyal bilgiler dersinde başarılı olmak istediklerini, katılımcıların %41'i "Sosyal bilgiler dersinden daha önemli dersler var. Bu yüzden sosyal bilgiler dersine daha az zaman ayırıyorum." ve katılımcıların %45'i "arkadaşlarımla birlikte sosyal bilgiler dersine çalışmak çok keyifli oluyor." görüşlerini belirtmişlerdir. Bu araştırmanın sonuçlarına göre; katılımcıların sosyal bilgiler dersi motivasyon düzeylerinin genel olarak yüksek düzeyde olduğu anlaşılmıştır. Ancak katılımcıların takdir

* Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Doktora Öğrencisi, E-posta: kacarturan21@gmail.com

edilmeye yönelik motivasyon düzeylerinin ise daha düşük düzeyde olduğu anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Motivasyon, Ortaokul öğrencileri, Sosyal bilgiler dersi.

INVESTIGATION OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS 'SOCIAL STUDIES COURSE MOTIVATION LEVELS

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the motivation levels of secondary school students in social studies course. This study was conducted as a quantitative research. In this study, questionnaire technique was used for data collection. The sample of the study consisted of 300 students (153 females and 147 males) from 5th, 6th and 7th grade students studying in various secondary schools in four different districts (Bağlar, Kayapınar, Sur and Yenışehir) in the 2018-2019 academic year. The participants completed the social studies course motivation scale form developed by Tahiroğlu and Aktepe (2015) as a data collection tool. The data collected from this scale form were analyzed with SPSS 22 package program. Percentage and frequency were used in the analysis of the data. According to the findings obtained from this study; 96% of the participants stated that they were not willing to work with their parents and teachers, but 95% of the participants stated that the social studies course was not boring and 95% of the participants did not spend any time in social studies course. 39.7% of the participants stated that they wanted to be successful in social studies course in order for their families and teachers to appreciate themselves (well done) and 41% of the participants had more important lessons than bilgiler social studies course. Therefore, I spend less time on social studies. 45% of the participants stated that it is very enjoyable to work with my friends on social studies. According to the results of this research; It was understood that the motivation levels of the participants were generally high. However, it was found that the motivation levels of the participants to be appreciated were lower.

STRUCTURED ABSTRACT

Introduction

Social studies in primary education constitute one of the basic courses. Social studies course is one of the most necessary courses for children to have knowledge about society and their problems and to learn their responsibilities as a citizen, to understand human relations and to understand national characteristics. In this context, it is necessary to take precautions by determining the factors that affect students' learning of social studies. The needs of the country, the social and cultural characteristics, the educational needs of children related to social events should be determined and the objectives of the social studies course should be determined and appropriate ways to realize learning should be selected (Şahin Yanpar, 1994). For this purpose, first

of all, the motivation of the students towards the social studies course should be determined and the studies should be done to increase the motivation.

The word motivation means motivation and motivation in the Turkish Language Association's Current Turkish Dictionary (2019). According to Selçuk (1999), the motivation is to force the organism to react and as a result to learn or do something. According to Shirtless and Serhatlıoğlu (2013), motivation is an important factor affecting student behaviors and attitudes at all levels of education. According to Cüceloğlu (2005, 229), motivation is a general concept that includes wishes, desires, needs, impulses and interests. According to Akbaba (2006), motivation is one of the factors that emphasize the effectiveness of learning-teaching processes since it provides energy to the student and provides an effect on the willingness for behavior. Shirtless and Serhatlıoğlu (2013) says that he is not motivated if he does not feel the power or inspiration to do a job. However, someone is motivated if they are doing a job full of energy or actively. Individuals have different levels of motivation as well as different types of motivation. Therefore, motivation levels as well as motivation orientations were determined. Motivation orientations determine the attitudes and objectives that cause the action to increase or gain importance.

Purpose and importance of research

In this study, it was aimed to determine the motivation levels of the secondary school students' social studies course and to contribute to the development of the solution suggestions for the higher level of the social studies course motivations in the direction of the suggestions obtained. For this purpose, answers to the following research questions were sought.

- 1- What are the motivation levels of the participants for success?
- 2- What are the motivation levels of the participants towards the goals?
- 3- What are the motivation levels of the participants for their interests, desires and needs?
- 4- What is the level of non-motivation of the participants?
- 5- What are the motivation levels of the participants to be appreciated?

When the literature is examined, motivation affects students' course success, attitudes towards the course, achievements, internalization of skills and values, and retention of learning (retention level). In this respect, it is important to determine the motivation levels of secondary school students in social studies course.

Method

In this section, the research model, data collection tool, working group, data collection and analysis and reliability studies of the data collection tool are given.

Model of research

This study is a quantitative study and it is a descriptive study in screening model. The screening model is a research model that aims to identify a past or present situation as it exists (Karasar, 2016).

Data collection tool

In data collection, the survey technique which is widely applied in quantitative researches was used. Thomas (1998) describes the questionnaire as a research material consisting of a series of questions aimed at describing people's living conditions, behaviors, beliefs or attitudes (cited in Büyükoztürk, 2008: 113). For this purpose, Tahiroğlu and Aktepe (2015) 's five - dimensional and 29 - item scale which was developed to determine the social studies course motivation of 4th and 5th grade students was applied to the participants as a questionnaire.

Working group

The study group of the study consisted of 300 students (153 female and 147 male) of 5th, 6th and 7th grade students in secondary schools in four different districts (Bağlar, Kayapınar, Sur and Yenişehir) in the province of Diyarbakır in the 2018-2019 academic year.

51% of the participants were female and 49% were male. It is understood that 33% of the participants were in 5th grade, 33% were in 6th grade and 33% were in 7th grade.

Data collection and analysis

In the 2018-2019 academic year, 300 students consisting of 5th, 6th and 7th grade students studying in various secondary schools (8 secondary schools) in four different districts (Bağlar, Kayapınar, Sur and Yenişehir) in Diyarbakır province were enrolled in the research classroom for 40 minutes. applied the survey. The answers in the scale form were analyzed with SPSS 22 statistical program. The responses of the participants to the scale items are shown as frequency and percentage.

Reliability studies of data collection tool

According to Tavşancıl (2002: 16), the reliability of the measuring instrument is an indicator of the degree of stability that the measuring instrument measures. Özdamar (1999: 512), on the other hand, described reliability as a concept that showed the consistency of all questions with each other and the homogeneity in measuring the formation. Cronbach's alpha coefficient was used to determine the reliability coefficient of this study. Because, Tavşancıl (2002: 152) Cronbach Alpha coefficient, the statistical basis of consistent and reliability structure is the best coefficient is stated as the coefficient. For this purpose, in the reliability analysis of the scale developed by Tahiroğlu and Aktepe (2015) to determine the motivation levels of 4th and 5th grade students, the reliability (Cronbach's Alpha) coefficient of the scale was found to be 0.79. This value shows that this scale has a "high" level of reliability.

Findings and comments

According to the findings obtained from this study; 96% of the participants stated that they were not willing to work with their parents

and teachers, but 95% of the participants stated that the social studies course was not boring and 95% of the participants did not spend any time in social studies course. 39.7% of the participants stated that they wanted to be successful in social studies course in order for their parents and teachers to appreciate themselves (well done) and 41% of the participants said that “There are more important courses than social studies course.

Discussion

As a result, the motivation levels of the participants to be successful, the motivation levels for the targets and the motivation levels for the interests, wishes and needs are quite high. The motivation levels of the participants to be appreciated were lower. The level of motivation of the participants is much lower, ie the motivation level of the participants is quite high.

Bulut (2018), in his study on the effect of multi-media social studies teaching on motivation, academic achievement and attitude, found that the pretest scores of the experimental and control groups were high. Gümbür (2019) found that the effect of the use of augmented reality application on the academic achievement, attitude and motivation of students in social studies course was high level of motivation pre-test scores. Aladağ (2007), in the study of the effect of the use of geographic information systems on the academic achievement and motivation of the students in 7th grade social studies course, determined that the students' motivation pre-test scores were high. Yıldırım (2013), in his study named Elazığ Science and Art Center students' opinions about social studies course and motivation levels, concluded that students' motivation levels were high. İter (2013), in the study of the effects of 5E learning cycle model on student achievement, scientific inquiry-research skills, academic motivation and learning process in social studies teaching, social studies course motivation levels of experimental and control groups are high. Sarıtepeci (2012), in the study of the effect of blended learning environments on 7th grade students' participation, academic success, attitude and motivation towards the lesson, it was determined that motivation pre-test scores of experimental and control group students were high. It can be said that the results of all these studies overlap with the results of this study. In this study, high school students' motivation levels were high.

Based on these results, the following recommendations regarding the study are given.

1. Studies need to be carried out to improve students' motivation levels to be appreciated.
2. Social studies teachers and families should be more involved in positive attitudes and behaviors towards appreciation of students.
3. Various gifts or prizes should be given to students to improve their motivation to be appreciated.
4. Social studies teachers should make motivating activities or explanations to appreciate their students.

Keywords: Motivation, Secondary school students, Social studies course.

Giriş

Öztürk ve Otluoğlu (2003)'na göre sosyal bilgilerin sosyal bilimlerin içinde yer alan farklı disiplinlerden oluşması ve sosyal bilgiler alanı öğretimine dair oluşan yaklaşımlar birçok sosyal bilgiler tanımının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu tanımlardan birinde Öztürk (2012) sosyal bilgileri “kritik sosyal konularda vatandaşlık becerilerinin uygulanması amacıyla, sosyal ve beceri bilimler kavramlarının disiplinler arası bir yaklaşımla kaynaştırılması” olarak tanımlamıştır. Sever (2015) sosyal bilgileri “İlköğretim okullarında iyi ve sorumluluğunu bilen vatandaş yetiştirmek amacı ile sosyal bilimler disiplinlerinden seçilmiş, bilgilere dayalı olarak öğrencilere toplumsal yaşamla ilgili beceri, tutum ve değerlerin kazandırıldığı çalışma alanı” olarak ifade etmiştir. Sönmez (2010) ise sosyal bilgileri “toplumsal gerçekle kanıtlanmaya dayalı bağ kurma süreci ve bunun sonunda elde edilen dirik bilgiler” olarak tanımlamıştır.

Bulut, Kaçar ve Arıkan (2019)'a göre; sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin konulara ilişkin öznel fikirleri önemsenir fakat bu derste öğrencilerin olaylara ve olgulara bilimsel bir yöntem ile yaklaşması istenir. Dolayısıyla sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin fikirlerini, görüşlerini özgürce ifade edebilmeleri oldukça mühimdir. Bu açıdan gerek sosyal bilgiler öğretmenlerinin gerekse de öğrencilerin karşılaştıkları olaylara, olgulara ve durumlara bilimsel bir bakış açısıyla yaklaşması önemlidir. Ayrıca olaylara, durumlara ve olgulara öğretmenlerin ve öğrencilerin bilimsel bir bakış açısıyla yaklaşması sosyal bilgiler eğitimi açısından da önem arz etmektedir.

“İlköğretimde sosyal bilgiler temel derslerden birini oluşturmaktadır. Sosyal bilgiler dersi, çocukların toplum ve sorunları hakkında bilgi sahibi olmaları ve bir vatandaş olarak sorumluluklarını öğrenmede, insan ilişkilerini anlamada, ulusal özellikleri kavramada en gerekli olan derslerden birisidir. Bu bağlamda öğrencilerin sosyal bilgileri öğrenmelerini etkileyen unsurların belirlenerek önlemlerin alınması gerekmektedir. Ülkenin ihtiyaçları, toplumsal ve kültürel özellikler, çocukların toplumsal olaylarla ilgili eğitim ihtiyaçları belirlenerek sosyal bilgiler dersinin hedefleri tespit edilmeli ve öğrenmeyi gerçekleştirmek için uygun yollar seçilmelidir” (Şahin Yanpar, 1994).

Şahin Yanpar (1994)'ın belirttiği gibi sosyal bilgiler dersinde öğrenmeyi gerçekleştirmek için uygun yollar, yöntemler ve teknikler seçilmelidir. Bu yolların başında sosyal bilgiler dersine uygun strateji, yöntem ve tekniklerin kullanılması gerekir. Çakmak, Kaçar ve Arıkan (2019)'a göre; sosyal bilgiler öğretmenlerine güncel öğretim stratejileri, yöntemleri ve teknikleri konusunda bilgiler verilmelidir. Böylece sosyal bilgiler öğretmenleri öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine olan ilgilerini, alakalarını, isteklerini ve tutumlarını daha üst düzeyde gerçekleştirebilir. Bu amaçla öncelikle sosyal bilgiler öğretmenlerine bu hususta gerekli eğitimler verilmeli daha sonra öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik motivasyon düzeyleri tespit edilmeli ve öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik motivasyonlarının artırılabilmesi için gerekli çalışmaların yapılması gerekir. Aksi takdirde sosyal bilgiler öğretiminde öğretmenler, öğrencilerin derse olan isteksizliğiyle, ilgisizliğiyle veya motivasyon eksikliğiyle karşılaşılabilir.

Motivasyon sözcüğü Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlüğü (2019)'nde isteklendirme ve güdüleme anlamlarına gelmektedir. Selçuk (1999)'a göre ise motivasyon, organizmayı belirli tepkilerde bulunmaya ve sonuç olarak bir şeyler öğrenmeye veya yapmaya zorlamaktır. Gömleksiz ve Serhatlıoğlu (2013)'na göre motivasyon öğrenci davranışlarını ve tutumlarını bütün eğitim kademelerinde etkileyen önemli bir faktördür. Cüceloğlu (2005: 229)'na göre ise motivasyon, istekleri, arzuları, ihtiyaçları, dürtüleri ve ilgileri kapsayan genel bir kavramdır. Akbaba (2006)'ya göre motivasyon, öğrenciye enerji sağlayıp, davranış için istekli hale gelmesinde etki sağladığından, öğrenme-öğretme süreçlerinin etkililiğini öne çıkaran faktörlerden biridir. Ergül (2005: 69)'e göre motivasyon “Genel bir ifade ile bir veya birden çok insanı, belirli bir yöne (gaye ve amaca) doğru devamlı şekilde harekete geçirmek için yapılan çabaların toplamıdır.”

Gömlüksiz ve Serhatlıoğlu (2013)'na göre; bir kişi bir işi yapmak için güç veya ilhamı kendinde hissetmiyorsa motive olmamıştır buna karşın birisi de enerji dolu veya aktif bir biçimde bir işi yapıyorsa motive olmuştur. Yine Gömlüksiz ve Serhatlıoğlu (2013)'na göre; bireyler farklı düzeylerde motivasyona sahip olmanın yanı sıra farklı türde motivasyonlara da sahiptir bundan dolayı motivasyon düzeyleri ile beraber motivasyon yönelimleri de belirlenmiştir ve motivasyon yönelimleri, eylemin çoğalmasına veya önem kazanmasına neden olan tutum ve amaçları belirlemektedir. Dolayısıyla bireylerin motivasyon düzeyinde belirleyici olan unsurun bireyin yapılan işe olan ilgi ve istek düzeyi olduğu söylenebilir. Çolakoğlu (2009)'na göre motivasyon kavramı, organizmayı davranışa iten, bu davranışların şiddet ve enerji düzeyini belirleyen, davranışlara belirli bir yön veren ve davranışların devamını sağlayan çeşitli iç ve dış sebepleri olan ve bunların işleyiş mekanizmalarını içermektedir. “Motivasyon en geniş anlamda davranışlarımızın nedenini açıklar. Neden insanlar bazı konularda çalışmayı tercih ederken diğerlerinde çalışmazlar? Neden bazı insanlar bir konuda çok fazla enerji sarf edip o işi bitirinceye kadar uğraşırken bazıları başlar başlamaz pes ederler? Bu soruların cevapları uygun motivasyonun sağlanıp sağlanmadığı ile ilgilidir” (Marzano, 2003: 144).

Motivasyon, genel olarak içsel motivasyon ve dışsal motivasyon olmak üzere iki ana kategoriye ayrılır. Dışsal motivasyon, bireyin dışından gelen etkileri içerir. İçsel motivasyon ise, bireyin içinde var olan ihtiyaçlarına yönelik tepkilerdir. Merak, bilme ihtiyacı, yeterli olma ihtiyacı, gelişme arzusu içsel motivasyona örnek gösterilebilir (Selçuk, 2000: 211). Schiefele (1991)'e göre; ilgi, öğrencilerin bir dereceye kadar koordine ettiği bir görevi veya öğrenmeye dayalı motivasyonel yönlendirmeyi benimsemelerine neden olur. Ezer ve Kaçar (2018)'a göre; öğrencilerin ders kazanımlarının arttırılması hususunda öğretmen, öğrenci, veli ve okul idarelerinin işbirliğinin geliştirilmesi gerekir. Bu açıklamalardan hareketle öğrencilerin derslere olan ilgilerinin, isteklerinin ve motivasyon düzeylerinin arttırılması için aile, sosyal çevre, okul, öğretmen ve öğrenci arasındaki iletişim ve etkileşim oldukça önemlidir.

Marzano (2003)'ya göre; motivasyon ve başarı arasında pozitif bir ilişki vardır eğer öğrenci bir konuyu öğrenmek için motive olmuşsa öğrencinin o konudaki başarıları artacaktır ancak konuyu öğrenmek için motivasyonu düşükse başarısı da düşecektir. Ayrıca Marzano (2003)'ya göre öğrenmeye karşı iyi motive olmuş bir kişinin kişisel gelişime önem verme, yaratıcı olma, mücadeleci olma, kendisine saygı duyma, grupla çalışma, öğrenme için fırsatları değerlendirme gibi özellikleri bulunmaktadır. Dolayısıyla motivasyon öğrencilerin ders başarısını ve birçok kişisel gelişim özelliğini etkileyen önemli bir unsurdur. Tüm bu açıklamalardan hareketle bu araştırmanın problem durumu şöyle ifade edilebilir: Ortaokul öğrencilerinin (5, 6 ve 7. sınıf) sosyal bilgiler dersi motivasyon düzeyleri nasıldır?

Araştırmanın amacı ve önemi

Bu çalışmayla ortaokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi motivasyon düzeylerini tespit etmek ve elde edilen öneriler doğrultusunda ortaokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi motivasyonlarının daha yüksek düzeyde olmasına yönelik çözüm önerilerinin geliştirilmesine katkıda bulunmak amaçlanmıştır. Bu amaçla aşağıda yer alan araştırma sorularına cevaplar aranmıştır.

- 1- Katılımcıların başarılı olmaya yönelik motivasyon düzeyleri nasıldır?
- 2- Katılımcıların hedeflere yönelik motivasyon düzeyleri nasıldır?
- 3- Katılımcıların ilgi, istek ve ihtiyaçlara yönelik motivasyon düzeyleri nasıldır?
- 4- Katılımcıların motivasyonsuzluk düzeyleri nasıldır?
- 5- Katılımcıların takdir edilmeye yönelik motivasyon düzeyleri nasıldır?

Literatür incelendiğinde motivasyon öğrencilerin ders başarısını, derse olan tutumunu, kişisel gelişimini, kazanımların gerçekleştirilmesini, beceri ve değerlerin içselleştirilmesini ve öğrenmenin

kalıcılığını (hatırda tutma düzeyi) olumlu olarak etkilemektedir. Bu açıdan ortaokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi motivasyon düzeylerini belirlemek ve buna yönelik çözüm önerileri geliştirmek oldukça önem arz etmektedir.

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, veri toplama aracı, çalışma grubu, verilerin toplanması ve analizi ve veri toplama aracının güvenilirlik çalışmalarına yer verilmiştir.

Araştırmanın modeli

Bu çalışma nicel bir araştırma olup tarama modelinde betimsel bir araştırmadır. Karasar (2016)'a göre; tarama modeli, “geçmişte ya da var olan bir durumu var olduğu şekliyle tespit etmeyi amaçlayan bir araştırma modelidir.”

Veri toplama aracı

Veri toplamada nicel araştırmalarda yaygın olarak uygulanan anket tekniğinden faydalanılmıştır. “Thomas (1998) anketi (questionnaire) insanların yaşam koşullarını, davranışlarını, inançlarını veya tutumlarını betimlemeye yönelik bir dizi sorudan oluşan bir araştırma materyali olarak tanımlamaktadır.” (Aktaran Büyüköztürk, 2008: 113). Bu amaçla literatür incelendiğinde Tahiroğlu ve Aktepe (2015)'nin 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi motivasyonlarını belirlemeye yönelik geliştirdikleri beş boyutlu ve 29 maddeden oluşan ölçek bu çalışma için iki sosyal bilgiler eğitimi alan uzmanı tarafından da uygun görülmüştür. Bu doğrultuda sosyal bilgiler dersi motivasyon ölçeği katılımcılara anket olarak uygulanmıştır.

Çalışma grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Diyarbakır ilinde dört farklı ilçedeki (Bağlar, Kayapınar, Sur ve Yenisehir,) değişik ortaokullarda (8 ortaokul) öğrenim gören 5., 6. ve 7. sınıf öğrencilerinden toplam 300 öğrenci (153 kadın ve 147 erkek) oluşturmaktadır. Tablo 1’de katılımcıların cinsiyeti ve öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine ait bilgiler yer almaktadır.

Tablo 1: Katılımcıların Özellikleri

		N	%
Cinsiyet	Kadın	153	51,0
	Erkek	147	49,0
	Toplam	300	100,0
Sınıf	5. sınıf	100	33,3
	6. sınıf	100	33,3
	7. sınıf	100	33,3
	Toplam	300	100,0

Tablo 1’e göre katılımcıların % 51’inin kadın ve % 49’unun ise erkek olduğu görülmektedir. Ayrıca katılımcıların 2018-2019 eğitim-öğretim yılında % 33’nün 5. sınıf, % 33’nün 6. sınıf ve % 33’nün ise 7. sınıfta öğrenim gördüğü anlaşılmaktadır.

Verilerin toplanması ve analizi

2018-2019 eğitim-öğretim yılında Diyarbakır ilinde bulunan dört farklı ilçedeki (Bağlar, Kayapınar, Sur ve Yenisehir,) çeşitli ortaokullarda (8 ortaokul) öğrenim gören 5., 6. ve 7. sınıf öğrencilerinden oluşan 300 öğrenciye araştırmacı sınıf ortamında katılımcılara 40 dakika süre vererek Tahiroğlu ve Aktepe (2015)'nin geliştirdiği sosyal bilgiler dersi motivasyon ölçeğini uygulamıştır. Öğrencilerin ölçek formunda verdiği cevaplar, SPSS 22 paket programıyla analiz edilmiştir. Katılımcıların ölçek maddelerine verdikleri cevaplar frekans ve yüzde tekniğiyle çözümlenmiştir.

Veri toplama aracının güvenilirlik çalışmaları

Tavşancıl (2002: 16)'a göre ölçme aracının güvenilirliği ölçme aracının ölçtüğü özelliğin ya da özelliklerin ne derece bir kararlılıkta ölçmekte olduğunun göstergesidir. Özdamar (1999: 512) ise güvenilirliği bir ölçme aracında bütün soruların birbiri ile tutarlılığını, ele alınan oluşumu ölçmede türdeşliğini ortaya koyan bir kavram olarak tanımlamıştır. Bu araştırmanın güvenilirlik katsayısının belirlenmesinde Cronbach Alpha katsayısı kullanılmıştır. Çünkü, Tavşancıl (2002: 152) Cronbach Alpha katsayısını, istatistik temelleri tutarlı ve güvenilirlik yapısı en iyi olan katsayı olarak belirtmektedir. Bu amaçla Tahiroğlu ve Aktepe (2015)'nin 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi motivasyon düzeylerini belirlemeye yönelik geliştirdikleri ölçeğin yapılan güvenilirlik analizinde ölçeğin güvenilirlik (Cronbach Alpha) katsayısı "0,79" olarak bulunmuştur. Bu değer bu ölçeğin "yüksek" düzeyde güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir.

Bulgular ve yorumlar

Bu bölümde, katılımcıların sosyal bilgiler dersi motivasyon düzeylerine ilişkin görüşlerinden elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Birinci araştırma sorusuna ilişkin bulgular

Bu bölümde katılımcıların başarılı olmaya yönelik motivasyon düzeyleri ilişkin verdikleri cevaplar yer almaktadır. Tablo 2'de katılımcıların başarılı olmaya yönelik motivasyon düzeylerine ilişkin verdikleri cevaplar yüzde (%) olarak gösterilmiştir.

Tablo 2: Katılımcıların Başarılı Olmaya Yönelik Motivasyon Düzeyleri

Alt Boyut Maddeleri	Hiç Uyuşmuyor	Biraz Uyuşuyor	Orta derecede uyuşuyor	Uyuşuyor	Tam uyuşuyor
1. Yeteri kadar (uygun bir şekilde) çalışırsam sosyal bilgiler dersinde başarılı olacağımı düşünüyorum.	1,0	2,7	3,3	11,7	81,3
2. Sosyal bilgiler dersinde başarılı olmama yardımcı olacak proje ve performans görevleri almak istiyorum.	4,3	6,7	8,3	23,7	57,0
3. Sosyal bilgiler dersinde başarılı olabileceğimi herkese kanıtlamak isterim.	4,7	4,3	7,7	21,7	61,7
4. Sosyal bilgiler dersinde başarılı olunca kendimi çok keyifli hissederim.	0,7	2,3	2,3	1,7	83,0
5. Sosyal bilgiler dersinde tüm konuları öğrenmek istiyorum.	1,7	0,7	6,0	22,7	69,0
6. Sosyal bilgiler dersindeki sınavlarda en yüksek notu almak istiyorum.	0,7	1,0	1,7	10,7	86,0
7. Sosyal bilgiler dersinde başarılı olmak, başarılı olma isteğimi daha da artırıyor.	1,3	2,3	13,0	23,3	60,0
8. Sosyal bilgiler dersindeki başarılarımla örnek gösterilmek istiyorum.	2,0	2,7	3,7	24,3	67,3
9. Sosyal bilgiler dersinden düşük not alırsam çok üzülürüm.	1,7	2,0	5,7	29,7	61,0

Tablo 2 incelendiğinde katılımcıların % 86'sının “Sosyal bilgiler dersinde tüm konuları öğrenmek istiyorum.” ve % 83'nün ise “Sosyal bilgiler dersinde başarılı olunca kendimi çok keyifli hissedirim.” şeklinde yüksek düzeyde başarılı olmaya yönelik motivasyona sahip oldukları anlaşılmaktadır. Katılımcıların % 57'sinin “Sosyal bilgiler dersinde başarılı olmama yardımcı olacak proje ve performans görevleri almak istiyorum.” ve % 60'nın ise “Sosyal bilgiler dersinde başarılı olmak, başarılı olma isteğimi daha da artırıyor.” şeklinde daha düşük düzeyde başarılı olmaya yönelik motivasyona sahip oldukları anlaşılmaktadır.

İkinci araştırma sorusuna ilişkin bulgular

Bu bölümde katılımcıların hedeflere yönelik motivasyon düzeylerine ilişkin verdikleri cevaplar yer almaktadır. Tablo 3'te katılımcıların hedeflere yönelik motivasyon düzeylerine ilişkin verdikleri cevaplar yüzde (%) olarak gösterilmiştir.

Tablo 3: Katılımcıların Hedeflere Yönelik Motivasyon Düzeyleri

Alt Boyut Maddeleri	Hiç Uyuşmuyor	Biraz Uyuşuyor	Orta derecede uyuşuyor	Uyuşuyor	Tam uyuşuyor
1. Ailemin benimle ilgili beklentilerini karşılamak için sosyal bilgiler dersinden başarılı olmak istiyorum.	2,7	2,3	12,3	18,0	64,7
2. İlerde gireceğim sınavlardan (lise ve üniversite giriş sınavları) istediğim puanları alabilmek için sosyal bilgiler dersinden de başarılı olmak istiyorum.	1,7	2,7	7,3	13,0	75,3
3. Sınıfta sorulan sorulara doğru cevap vermek için sosyal bilgiler dersine çalışırım.	5,7	4,0	16,0	32,7	58,3
4. Takdir veya teşekkür belgesi alabilmek için sosyal bilgiler dersinden de çok başarılı olmam gerekiyor.	3,3	6,3	4,3	24,0	62,0
5. Hedeflerime ulaşmak için sosyal bilgiler ile ilgili tüm konuları öğrenmem gerekiyor.	3,0	4,0	6,7	38,3	48,0

Tablo 3 incelendiğinde katılımcıların % 75,3'nün “İlerde gireceğim sınavlardan (lise ve üniversite giriş sınavları) istediğim puanları alabilmek için sosyal bilgiler dersinden de başarılı olmak istiyorum.” ve % 64,7'sinin ise “Ailemin benimle ilgili beklentilerini karşılamak için sosyal bilgiler dersinden başarılı olmak istiyorum.” şeklinde yüksek düzeyde hedeflere yönelik motivasyona sahip oldukları anlaşılmaktadır. Katılımcıların % 48'inin “Hedeflerime ulaşmak için sosyal bilgiler ile ilgili tüm konuları öğrenmem gerekiyor.” ve % 58,3'ünün ise “Sınıfta sorulan sorulara doğru cevap vermek için sosyal bilgiler dersine çalışırım.” şeklinde daha düşük düzeyde hedeflere yönelik motivasyona sahip oldukları anlaşılmaktadır.

Üçüncü araştırma sorusuna ilişkin bulgular

Bu bölümde katılımcıların ilgi, istek ve ihtiyaçlara yönelik motivasyon düzeylerine ilişkin verdikleri cevaplar yer almaktadır. Tablo 4'te katılımcıların ilgi, istek ve ihtiyaçlara yönelik motivasyon düzeylerine ilişkin verdikleri cevaplar yüzde (%) olarak gösterilmiştir.

Tablo 4: Katılımcıların İlgi, İstek ve İhtiyaçlara Yönelik Motivasyon Düzeyleri

Alt Boyut Maddeleri	Hiç Uyuşmuyor	Biraz Uyuşuyor	Orta derecede uyuşuyor	Uyuşuyor	Tam uyuşuyor
1. Benim için sosyal bilgiler daha önemli dersler var. Bu yüzden sosyal bilgiler dersine daha az zaman ayırıyorum.	41,0	34,7	10,7	3,3	10,3
2. Arkadaşlarımla birlikte sosyal bilgiler dersine çalışmak çok keyifli oluyor.	5,3	4,0	13,0	32,7	45,0
3. Öğretmenin sosyal bilgiler dersinde yaptığı etkinlikler (oyunlar, yarışmalar, filmler, gezi, gözlem vb.) derse olan ilgimi artırır.	4,0	3,0	6,0	35,7	51,3
4. Sosyal bilgilerle ilgili yeni bilgiler öğrenmeyi çok istiyorum.	0,7	7,0	4,0	25,3	63,0
5. Sosyal bilgiler dersinde öğrendiklerimin, okul dışı yaşamımda da işime çok yarayacağını düşünüyorum.	1,7	0,7	5,7	18,0	74,0
6. Benim için şu an önemli olan şey not ortalamamı yükseltmektir, dolayısıyla sosyal bilgiler dersinde de önemli olan yüksek bir not almaktır.	4,3	4,0	4,0	20,7	67,0

Tablo 4 incelendiğinde katılımcıların % 74'ünün "Sosyal bilgiler dersinde öğrendiklerimin, okul dışı yaşamımda da işime çok yarayacağını düşünüyorum." ve % 67'sinin ise "Benim için şu an önemli olan şey not ortalamamı yükseltmektir, dolayısıyla sosyal bilgiler dersinde de önemli olan yüksek bir not almaktır." şeklinde yüksek düzeyde ilgi, istek ve ihtiyaçlara yönelik motivasyona sahip oldukları anlaşılmaktadır. Katılımcıların % 41'inin "Benim için sosyal bilgiler daha önemli dersler var. Bu yüzden sosyal bilgiler dersine daha az zaman ayırıyorum." ve % 51,3'ünün ise "Öğretmenin sosyal bilgiler dersinde yaptığı etkinlikler (oyunlar, yarışmalar, filmler, gezi, gözlem vb.) derse olan ilgimi artırır." şeklinde daha düşük düzeyde hedeflere yönelik motivasyona sahip oldukları anlaşılmaktadır.

Dördüncü araştırma sorusuna ilişkin bulgular

Bu bölümde katılımcıların motivasyonsuzluk düzeyine ilişkin verdikleri cevaplar yer almaktadır. Tablo 5'te katılımcıların motivasyonsuzluk düzeylerine ilişkin verdikleri cevaplar yüzde (%) olarak gösterilmiştir.

Tablo 5: Katılımcıların Motivasyonsuzluk Düzeyleri

Alt Boyut Maddeleri	Hiç Uyuşmuyor	Biraz Uyuşuyor	Orta derecede uyuşuyor	Uyuşuyor	Tam uyuşuyor
1. Aslında dürüst olmak gerekirse, sosyal bilgiler dersinde boşa zaman harcıyordum gibi geliyor.	95,0	1,7	1,7	0,7	1,0
2. Açıkçası, benim için sosyal bilgiler dersi pek de önemli değil.	93,0	5,0	0,3	0,7	1,0
3. Doğruyu söylemek gerekirse, sosyal bilgiler dersine ailem ve öğretmenim zorlamasa çalışmam.	96,0	3,0	0,0	0,3	0,7
4. Sosyal bilgiler ders konuları çok sıkıcı.	95,0	3,7	0,0	0,3	1,0
5. Sosyal bilgiler dersine katılmak zorunda olduğum için katılıyorum.	91,0	6,0	0,3	0,0	2,7

Tablo 5 incelendiğinde katılımcıların % 96'sının "Aslında dürüst olmak gerekirse, sosyal bilgiler dersinde boşa zaman harcıyordum gibi geliyor." ve % 95'inin ise "Aslında dürüst olmak gerekirse, sosyal bilgiler dersinde boşa zaman harcıyordum gibi geliyor." ve "Sosyal bilgiler ders konuları çok sıkıcı." şeklinde düşük düzeyde motivasyonsuzluğa sahip oldukları anlaşılmaktadır. Katılımcıların % 91'inin "Sosyal bilgiler dersine katılmak zorunda olduğum için katılıyorum." ve % 93'ünün ise "Açıkçası, benim için sosyal bilgiler dersi pek de önemli değil." şeklinde daha düşük düzeyde motivasyonsuzluğa sahip oldukları anlaşılmaktadır.

Beşinci araştırma sorusuna ilişkin bulgular

Bu bölümde katılımcıların takdir edilmeye yönelik motivasyon düzeylerine ilişkin verdikleri cevaplar yer almaktadır. Tablo 6'da katılımcıların takdir edilmeye yönelik motivasyon düzeylerine ilişkin verdikleri cevaplar yüzde (%) olarak gösterilmiştir.

Tablo 6: Katılımcıların Takdir Edilmeye Yönelik Motivasyon Düzeyleri

Alt Boyut Maddeleri	Hiç Uyuşmuyor	Biraz Uyuşuyor	Orta derecede uyuşuyor	Uyuşuyor	Tam uyuşuyor
1. Ailemin ve öğretmenimin beni takdir etmeleri (bana aferin demeleri) için sosyal bilgiler dersinden başarılı olmak istiyorum.	12,0	10,3	16,7	21,3	39,7
2. Ailemin ve öğretmenimin benimle gurur duymaları için sosyal bilgiler dersinde de başarılı olmak istiyorum.	5,3	6,7	9,0	23,7	55,3
3. Sosyal bilgiler dersinde başarılı olup öğretmenimin gözüne girmek istiyorum.	3,0	4,3	7,3	27,3	58,0
4. Arkadaşlarıma örnek olmak ve onların beğenisini kazanmak için sosyal bilgiler dersinde de başarılı olmak istiyorum.	6,7	6,0	14,0	24,3	49,0

Tablo 6 incelendiğinde katılımcıların % 58'inin "Sosyal bilgiler dersinde başarılı olup öğretmenimin gözüne girmek istiyorum." ve % 55,3'ünün ise "Ailemin ve öğretmenimin benimle"

gurur duymaları için sosyal bilgiler dersinde de başarılı olmak istiyorum.” şeklinde yüksek düzeyde takdir edilmeye yönelik motivasyona sahip oldukları anlaşılmaktadır. Katılımcıların % 39,7’sinin “Ailemin ve öğretmenimin beni takdir etmeleri (bana aferin demeleri) için sosyal bilgiler dersinden başarılı olmak istiyorum.” ve % 49’unun ise “Arkadaşlarıma örnek olmak ve onların beğenisini kazanmak için sosyal bilgiler dersinde de başarılı olmak istiyorum.” şeklinde daha düşük düzeyde takdir edilmeye yönelik motivasyona sahip oldukları anlaşılmaktadır.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Ortaokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersindeki motivasyon düzeylerinin incelendiği bu çalışma sonuçlarına göre; katılımcıların başarılı olmaya yönelik motivasyon düzeyleri, hedeflere yönelik motivasyon düzeyleri ve ilgi, istek ve ihtiyaçlara yönelik motivasyon düzeyleri oldukça yüksek düzeydedir. Katılımcıların takdir edilmeye yönelik motivasyon düzeyleri ise daha düşük düzeyde gerçekleşmiştir. Katılımcıların motivasyonsuzluk düzeylerinin ise çok daha düşük düzeydedir yani katılımcıların motivasyon düzeyleri oldukça yüksektir. Ortaokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi motivasyon ölçeği alt boyutlarına göre incelendiğinde katılımcıların çok yüksek düzeyde motivasyona sahip oldukları görülmüştür. Bu sonuç sosyal bilgiler dersi öğretim programının uygulanması açısından oldukça önemli ve faydalı bir durum olarak değerlendirilebilir.

Bulut (2018) çoklu ortama dayalı sosyal bilgiler öğretiminin motivasyon, akademik başarı ve tutum üzerine etkisine yönelik yaptığı çalışmada deney ve kontrol gruplarının motivasyon ön test puanlarının yüksek düzeyde olduğunu tespit etmiştir. Gümbür (2019), sosyal bilgiler dersinde arttırılmış gerçeklik uygulaması kullanımının öğrencilerin akademik başarısını, tutumunu ve motivasyonunu belirlemeye yönelik yaptığı çalışmasında öğrencilerin motivasyon ön test puanlarının yüksek düzeyde olduğunu tespit etmiştir. Aladağ (2007), ilköğretim 7. sınıf sosyal bilgiler dersinde coğrafi bilgi sistemleri kullanımının öğrencilerin akademik başarı ve derse karşı motivasyonlarını belirlemeye yönelik yaptığı çalışmasında öğrencilerin motivasyon ön test puanlarının yüksek düzeyde olduğunu tespit etmiştir. Yıldırım (2013), Elazığ Bilim ve Sanat Merkezi öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi motivasyon düzeylerini belirlemeye yönelik yaptığı çalışmasında öğrencilerin sosyal bilgiler dersi motivasyon düzeylerinin yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşmıştır. İter (2013), sosyal bilgiler öğretiminde 5E öğrenme döngüsü modelinin öğrenci başarısına, bilimsel sorgulayıcı-araştırma becerilerine, akademik motivasyona ve öğrenme sürecini belirlemeye yönelik yaptığı çalışmasında deney ve kontrol gruplarının sosyal bilgiler dersi motivasyon düzeyleri yüksek düzeyde çıkmıştır. Sarıtepeci (2012), ilköğretim 7. sınıf sosyal bilgiler dersinde harmanlanmış öğrenme ortamlarının öğrencilerin derse katılımını, akademik başarısını, derse karşı tutumunu ve motivasyonunu belirlemeye yönelik yaptığı çalışmasında deney ve kontrol grubu öğrencilerinin motivasyon ön test puanlarının yüksek düzeyde olduğunu tespit etmiştir.

Yukarıda belirtilen çalışmalar daha çok ortaokul öğrencilerinin belirli sınıf düzeylerindeki motivasyonlarını belirlemeye yöneliktir. Ancak yapılan bu çalışmada ortaokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinin olduğu tüm kademelerde (5, 6 ve 7. sınıflar) motivasyon düzeyleri belirlenmeye çalışıldığı için bu çalışmanın sonuçları önemlidir. Zira bu çalışmayla ortaokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi motivasyon düzeyleri daha genel ve bütüncül bir bakış açısıyla belirlenmiştir. Öğrencilerin sosyal bilgiler dersi motivasyonlarını belirlemeye yönelik yapılan çalışma sonuçlarının Aladağ, 2007; Bulut, 2018; Gümbür, 2019; İter, 2013; Sarıtepeci, 2012; Yıldırım, 2013) bu çalışma sonucuyla örtüştüğü söylenebilir. Çünkü ortaokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi motivasyon düzeylerini belirlemeye yönelik yapılan bu çalışmada da öğrencilerin sosyal bilgiler dersi motivasyon düzeyleri yüksek düzeyde çıkmıştır. Dolayısıyla ortaokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi motivasyon düzeylerinin yüksek olması sosyal bilgiler öğretim programının uygulanması açısından önem teşkil edebilir.

Deci, Vallerand, Pelletier ve Ryan (1991)’a göre; eğitim açısından, öğrencilerin kararlılığı, iç motivasyonu ve özgünlüğü hem öğrencilere hem de topluma yararlı olan sonuçlara yol açar.

Dolayısıyla öğrencilerin sosyal bilgiler dersi motivasyon düzeylerinin yüksek olması öğrenmenin gerçekleştirilmesi, öğrencilerin ders başarılarının artırılması, sosyal bilgiler değerlerinin benimsenmesi, sosyal bilgiler becerilerinin kazandırılması, ünite kazanımlarının gerçekleştirilmesi ve öğrencilerin içinde bulundukları topluma yarar sağlaması açısından oldukça önemlidir. Çünkü Gömleksiz ve Serhatlıoğlu (2013)'nın da belirttiği gibi motivasyon, öğrenci davranışlarını ve tutumlarını bütün eğitim kademelerinde etkileyen önemli bir faktördür.

Tüm bu sonuçlardan hareketle bu çalışma sonuçlarıyla ilgili olarak aşağıdaki önerilere yer verilmiştir.

1. Öğrencilerin takdir edilmeye yönelik motivasyon düzeylerinin geliştirilmesi için çalışmaların yapılması gerekir.
2. Sosyal bilgiler öğretmenleri ve öğrencilerin aileleri, öğrencileri takdir etmeye yönelik olumlu tutum ve davranışlarda daha fazla bulunmalıdır.
3. Öğrencilerin takdir edilmeye yönelik motivasyon düzeylerinin geliştirilmesi için öğrencilere çeşitli hediyeler ve ödüller verilebilir.
4. Sosyal bilgiler öğretmenleri öğrencilerini takdir etmeye yönelik motive edici etkinlikler veya açıklamalar yapmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akbaba, S. (2006). "Eğitimde motivasyon." *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13: 343-361.
- Aladağ, E. (2007). *İlköğretim 7. sınıf sosyal bilgiler dersinde coğrafi bilgi sistemleri kullanımının öğrencilerin akademik başarı ve derse karşı motivasyonlarına etkisi*. Yayımlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Bulut, B., Kaçar, T. ve Arıkan, İ. (2019). "Argumentation-based learning in social studies teaching." *Journal of Education and Learning*, 8(3): 89-94.
- Bulut, R. (2018). *Çoklu ortama dayalı sosyal bilgiler öğretiminin motivasyon, akademik başarı ve tutuma etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Büyükoztürk, Ş. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Pegem Akademi Yayınevi.
- Çakmak, Z., Kaçar, T. ve Arıkan, İ. (2019). Beşinci sınıf sosyal bilgiler öğretim programı (2017)'nin uygulamadaki yansımaları. *Institution of Economic Development and Social Researches Publications*. A. Güngör ve S. Khadhraoui (Ed.), 4. Uluslararası El Ruha Sosyal Bilimler Kongresi (s. 1-13) içinde. Şanlıurfa, Türkiye.
- Çolakoğlu, Ö. M. (2009). *ARCS motivasyon modeli kullanılarak oluşturulan ders modüllerinin harmanlanmış öğretim uygulamalarındaki öğrenci motivasyonuna etkisinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Cüceloğlu, D. (2005). *İnsan ve davranışı - psikolojinin temel kavramları* (14.baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Deci, E.L., Vallerand, R.J., Pelletier L.G. and Ryan, R.M. (1991). "Motivation and education: the self-determination perspective" *Educational Psychologist*, 26(3-4): 325-346. Doi: 10.1080/00461520.1991.9653137

- Ergül, H.F. (2005). "Motivasyon ve motivasyon teknikleri." *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(14): 67-79.
- Ezer, F. ve Kaçar, T. (2018). "6. sınıf sosyal bilgiler dersi kazanımlarının gerçekleştirilme düzeyine ilişkin sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri." *The Journal of Academic Social Science Studies*, 66: 105-120. Doi number: <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS7508>
- Gümbür, Y. (2019). *Sosyal bilgiler dersinde artırılmış gerçeklik uygulaması kullanımının öğrencilerin akademik başarısına, tutumuna ve motivasyonuna etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- İlhan, İ. (2013). *Sosyal bilgiler öğretiminde 5E öğrenme döngüsü modelinin öğrenci başarısına, bilimsel sorgulayıcı-araştırma becerilerine, akademik motivasyona ve öğrenme sürecine etkileri*. Yayımlanmamış doktora tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Özdamar, K. (1999) *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi-I*. Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- Marzano, R. (2019). What Works In Schools: Translating Research Into Action. Association for Supervision and Curriculum Development (ASCD). <http://www.ascd.org/publications/books/102271.aspx> adresinden 31.08.2019 tarihinde erişilmiştir.
- Öztürk, C. (2012). *Sosyal bilgiler: amaç, içerik ve tarihçe, farklı ülkelerin sosyal bilgiler öğretim programı*. Ed:Cemil Öztürk, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Öztürk, C. ve Otluoğlu, R. (2003). *Sosyal bilgiler öğretiminde edebi ürünler ve yazılı materyaller* (2.baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Sarıtepeci, M. (2012). *İlköğretim 7. sınıf sosyal bilgiler dersinde harmanlanmış öğrenme ortamlarının öğrencilerin derse katılımına, akademik başarısına, derse karşı tutumuna ve motivasyonuna etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Schiefele, U. (1991). "Interest, learning, and motivation." *Educational Psychologist*, 26(3-4): 299-323, Doi: 10.1080/00461520.1991.9653136
- Selçuk, Z. (1999). *Gelişim ve öğrenme* (6.baskı). Ankara: Nobel Yayınları.
- Selçuk, Z. (2000). *Gelişim ve öğrenme* (7.baskı). Ankara: Nobel Yayınları.
- Sever R. (2015). *Sosyal bilgilerin tarihçesi ve temel eğitimdeki yeri, sosyal bilgiler öğretimi*. Ed: Ramazan Sever, Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Sönmez, V. (2010). *Sosyal bilgiler öğretimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şahin Yanpar, T. (1994). "İlkokul 4. sınıf sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin akademik benlik kavramı, ders içi öğrenme ve ders dışı çalışma yolları ile başarı ilişkisi." *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1994): 43-48.
- Tahiroğlu, M. ve Aktepe V. (2015). "4. ve 5.sınıf sosyal bilgiler dersi motivasyon ölçeği formunun geçerlilik ve güvenirlik çalışması." *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10(3): 907-932.
- Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların ölçülmesi ve spss ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Türk	Dil	Kurumu,	Güncel	Türkçe	Sözlüğü.	(2019).
------	-----	---------	--------	--------	----------	---------

http://tdk.gov.tr/?option=com_karsilik&view=karsilik&kategori1=karsilik_liste&ayn1=bs&kele1=motivasyon adresinden 31.08.2019 tarihinde erişilmiştir.

Yıldırım, F. (2013). *Elazığ bilim ve sanat merkezi öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine ve motivasyon düzeylerine ilişkin görüşleri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, Elazığ.